

Musæet for Thy og Vester Han Herred.

Ved P. L. Hald.

DA det antagelig vil interesse Medlemmerne af Historisk Samfund for Thy og Han Herred at få en Oversigt over de Indsamlinger til Belysning af Egnens ældre Historie, der nu i en Årrække er foretaget, og hvortil så mange af Samfundets Medlemmer på forskellig Måde har ydet Bidrag, skal der i det følgende gives en Beretning derom, hvilken tillige kan benyttes som Vejledning under et Besøg i Samlingen.

Først kan der være Grund til kortelig at gennemgå Musæets Historie.

Den 6. Juli 1903 stiftedes Historisk Samfund med det Formål at søge dannet et Musæum i Thisted, hvilket dels skulde omfatte Oldsager og dels kulturhistoriske Genstande. Tanken vandt god Tilslutning, og i Løbet af en halv Snes År voksede Samlingen, der havde fået et Lokale i Teknisk Skole, velvilligst overladt af Thisted Håndværkerforening, så betydeligt, at man måtte skaffe mere Plads til de mange Erhvervelser, der indkom hovedsagelig som Gaver. Ved Støtte af Stat, Amt, Thisted By, en Del Sognekommuner samt private Bidragydere erhvervedes Ejendommen Nr. 9 i Skolegade, som i 1917 blev delvis restaureret, hvorefter Samlingen overflyttedes til de nye Lokaler, idet man foreløbig kun benytter Stueetagen samt 2 Kælderlokaler. Den øvrige Del af Ejendommen vil først blive taget i Brug, når Kravet om mere Plads melder sig. Samtidig med Ejendommens Køb blev Museet gjort selvejende og opnåede en årlig Statsunderstøttelse til sin fremtidige Drift, efter at det i Forvejen var sikret et tilsvarende Beløb ved lokale Tilskud.

For den Støtte, der således fra mange forskellige Sider er bleven Musæet til Del, udtaler det herved Sin bedste Tak.

OLDSAGSSAMLINGEN.

Selv om de fleste besøgende vel ikke har den umiddelbare Interesse og Forståelse af Samlingen af Oldsager af Flint som af den kulturhistoriske Samling, til hvis Forståelse man møder med større Forudsætninger, fordi disse Ting tilhører en nærmere liggende Fortid, som man ikke føler sig så fremmed overfor, så vil dog en nøjere Gennemgang af denne Samling lønne sig, og man vil få Respekt for og Kærlighed til den ejendommelige Kultur, under hvilken også denne egn's ældste Beboere har levet.

Materialet for den ældste Kultur er hovedsagelig Flint, som her i Landet og også her på Egnen forekommer i overvældende Mængder. Gennem Sammenligninger med andre Landes

Forhistorie er man nået såvidt, at man i Hovedsagen kan slutte sig til Tiden for denne gamle Kultur, hvis ældste Afsnit kaldes Stenalderen og hvis Ophør her i Landet kan sættes til Tiden omkring 1500 f. Chr. Da der for dette Tidsrum kan skelnes mellem en Periode med få og simple og en anden med mange og fint udarbejdede Redskaber, der når en så betydelig Udvikling, at intet andet Land kan fremvise nogen tilsvarende, så har man delt denne i to Afsnit, henholdsvis den ældre og den yngre Stenalder.

Skab Nr. 1.

Fra den ældre Stenalder findes Prøver fra små Affaldsdynger fra *Knudsgård* i Sennels Sogn. Sådanne Dynger fremkom, hvor Stenalderens Mennesker opholdt sig i længere Tid, og hvor der således dannedes Ophobninger af Levninger fra Måltidet og det daglige Livs Færden. Forskellige Muslingskaller og da særlig af Østers danner Hovedmassen af sådanne Dynger, hvortil kommer Flint, dels hele Redskaber og dels Brudstykker samt Affald fra Tilhugningen, endvidere Knogler fra Måltiderne, Skår af simple Lerkar o.s.v. I samme Skab findes Prøver fra en lignende Dyngede fra *Øsløs*, men fra den yngre Stenalder. Den udmærker sig særlig ved mange Potteskår, forsynede med de for denne Tid karakteristiske Ornamente, samt en Del Knoglestykker, mest marvspaltede, hvorimod der kun fandtes ganske lidt Flint. I en lignende Dyngede fra *Østerild* findes mange Levninger af Rådyr samt Flintsager både fra den ældre og den yngre Tid.

Fremgangsmåden ved Bearbejdelsen af Flinten var den, at af et naturligt Flintestykke bortsloges Spåner større og mindre indtil Stykket fik den ønskede Form. Var der blevet afslået lange og smalle Spåner, fik Flintstykket efterhånden en mere eller mindre cylindrisk Form, den såkaldte *Flækkeblok*, af hvilken der findes gode Prøver. Spånerne kaldes *Flækker* og blev hele Stenalderen igennem benyttede som Knive og danner Grundlaget for en Mængde mindre Redskaber som *Skrabere* med lige, skrå eller buet *Æg*, *Save* med indhuggede *Tænder*, *Bor*, små *Pilespidser*, de såkaldte *Tværpilespidser*. Afsloges korte, brede og svære *Flækker*, de såkaldte *Skiver*, kunde disse umiddelbart forsynes med *Skrabeæg*, *Skiveskrabere*, og tildannes til mindre *økser*, *Spaltere*. Af Affaldet har sikkert også meget kunnet bruges umiddelbart uden Tildanning, når det blot har været i Besiddelse af skarpe Kanter.

Foruden i selve Affaldsdyngerne finder man ret hyppig her på Egnen Steder, hvor man på Jordens Overflade i særligt rigt Tal kan opsamle mest Brudstykker af Flinteredskaber, men også hele og lidet brugte, der alt vidner om, at Stenalderfolket også her har haft Ophold. På sådanne Bopladsler findes Genstandene undertiden i så stort Tal, at man må tænke sig, at der på Stedet har været et Værksted for Tilhugning af Flinten. Forneden i Skabet findes en Indsamling fra *Hovsør*, Østerild Sogn af de ældste og simpleste Økser, såkaldte tosidede Økser, de er opsamlede på Marken, men stammer muligvis fra en Affaldsdyng fra den ældre Stenalder.

I Skab Nr.2 og øverst i Nr.3

findes Indsamlinger fra sådanne *Bopladsler*. Fra *Vesløs* Sogn er Fundene noget spredte og fra *Øsløs* foreligger en rig Indsamling, mest dog omfattende Brudstykker, hvorimod der fra *Østerildegnen* findes mange fuldstændige Redskaber. På *Knudsbjerg*, Sennels Sogn, fandtes tidligere en særlig rig Værkstedsplads. Herfra er der indsamlet store Mængder af alle Slags Flintarbejder; det, der findes i Skabet, kan nærmest betragtes som Efterslæt fra tidligere rige Indsamlinger, som findes i Nationalmusæet.

I Grusgravene i *Dragsbæk* ved Thisted fandt Arbejderne Tid efter anden et betydeligt Antal Flækker, og en Undersøgelse gav til Resultat, at der mellem Gruset fandtes ikke få tosidede økser samt store Mængder af Flintaffald, der kunde tyde på, at her en Tid havde været en Værkstedsplads. Medens der på en Del af Gentandene findes friske Slagflader, er en Del også blevet rullet i Stranden, og har derved til Dels fået et andet Udseende. Også en *Vildsvinetand*, skærpet og benyttet som Kniv, er fundet der. Mindre Indsamlinger findes endvidere fra *V. Vandet*, *Vildsund*, *Ashøje* ved Hurup, *Neder Gramstrup* og *V. Ulsted* ved Vestervig *Næstrup*, *Istrup*, *Ydby* og *Sinderup*. Alle Indsamlingerne ligner dog i Hovedsagen hinanden.

Skab Nr.3

indeholder en Fortsættelse af Bopladsfund samt en Række tosidede Økser, fundet spredte udover Egnen, hovedsagelig fra det nordlige Thy. Derefter følger *spidsnakkede Økser*, tilhugne og slebne let kendelige på den, som Navnet antyder, tilspidsede Nakkeende. Det er den ældste Økseform, på hvilken der er anvendt Slibning. Forneden i Skabet findes Rækker af den *tyndnakkede uslebne Økse* og på nederste Hylde *Planker* til sådanne Økser, altså den første ved grove Slag tildannede rå Økse. Den finere tilhuggede Økse dannedes af denne, ved at der afsloges mindre Spåner, og den færdige Økse til Arbejdsbrug efter fuldendt Slibning, som borttog Mærkerne af Tilhugningen.

Skab Nr.4

fortsætter med tilhuggede tyndnakkede Økser; her ses Modellen af et Skaft til en sådan økse, der viser, hvorledes der kunde fremkomme et udmærket Redskab og Våben. Når Æggen, der kunde være udmærket fin og skarp, blev beskadiget ved Brugen, slebes en ny Æg; af sådanne opskærpede økser findes der også Prøver ligesom af Økser, der næsten er helt opskærpede, så ikke stort mere end Nakkeenden er tilbage.

Forneden i samme Skab og øverst i Nr. 5 ses Stenalderens yngste Økseform, nemlig den *tyknakkede Økse*, hvoraf der findes Rækker både af tilhugne og slebne. Alle disse nævnte Økser indsattes i Skafter således, at Æggen havde samme Retning som Skaftet, Retøkser. En lille Række af Økser med buet Æg, tidligere kaldet Huløkser, havde ved Skæftningen Æggens Retning på tværs af Skaftet, Tværøkse.

Skab Nr. 5.

Endvidere findes enkelte samlede Fund af Økser, således to smukke, tilhugne tyknakkede Økser af sort Flint, fundne ved Tørvegravning i Hvidbjerg v. Å Sogn. På Skabets nederste Hylde er fremlagt forskellige Økser af andre Stenarter end Flint, således en enkelt med Hul til Fastbinding, samt svære Økser med tilhugget Nakkeende, Køller, en mindre Slibesten til den finere Slibning af Økser, og i Bunden af Skabet Knusesten af Stenarten Kvarsit, hvilke bl.a. kunde tænkes benyttede til Maling af Korn, ejendommelige Kugler af Flint tildannede ved Afstødning, sandsynligvis benyttede som Kastevåben, Slyngesten eller lignende.

Skab Nr.6.

Som Arbejdsredskab ved Flintarbejdet benyttedes større eller mindre Sten, Slagsten, som ved Brugen fik en ejendommelig og let kendelig Slagflade. Sådanne Sten, dannede af Stykker af beskadigede Økser, findes på Skabets øverste Hylde og nedenfor ses en Række af *Køllehoveder* af forskellige Former. Fra Agger findes en lille Række af Køller; de er til forskellige Tider opsamlede på Stranden og stammer fra nu forsvundet Land. En lille Række Sten bærer indborede Fordybninger, såkaldte ”skålformede Fordybninger”, sandsynligvis hellige Tegn. I den nederste Del af Skabet findes Former af *Stridsøkser*, hvoraf flere er særdeles smukke og vidner højt om Stenalderfolkets Færdighed og Sans for smukke Våben. Forneden i Skabet: *Mejsler* af forskellige Former og Størrelser.

Skab Nr. 7.

Foroven Save af forskellige Former og Størrelser, flere med vel udarbejdede Savtænder. Her findes endvidere en lille Prøve på Stenalderens *Kar*, således et lille tildels beskadiget Kar fra en nu

forsvundet Høj i Tømmerby Sogn. I Fyld fra samme Høj fandtes en Del stærkt ornamenterede Skår, hvoraf en Del har kunnet sammensættes til en større Flage af et Kar, der har været særdeles smukt ornamenteret. Sammesteds findes *Perler af Rav*, fundne forskellige Steder.

Forneden i Skabet ses *Planker til Spyd* samt grovt tilhugne Spyd. En lille Række af Sten, dels Flækker og dels af Brudstykker af forskellige Redskaber, hvilke alle er let kendelige ved, at de er afrundede på en ejendommelig Måde ved Enderne og har tydelige Spor af at være stærkt brugte, er de såkaldte *Ildsten*, benyttede ved Frembringelse af Ild; end videre findes Skrabere med tilhugget Skaftunge.

Skab Nr. 8

indeholder mange Rækker af *Spyd* og *Dolke* i forskellige Former og Størrelser, hvoraf en Del ligesom Dolkene udmærker sig ved smukt Arbejde. Adskillige af Dolkene har Håndtag, andre mangler et sådant, men man må da tænke sig, at Bladet har haft en Bevikling, der tjente som Håndtag; her findes ligeledes Rækker af forskellige Pilespidser. Man forstår den Højde af Dygtighed, der måtte til for at behandle den vanskelige Flint og forfærdige disse ejendommelige og tiltrækkende Stykker.

Skab Nr.9 og 10

indeholder Fund fra *Bronzealderen*, der falder i Tiden c. 1500-500 f. Chr. Fra dennes ældre Tid findes bl.a. et særdeles smukt Fund fra en Kvindegrav i Tømmerby Sogn. Oldsagerne består af en Bælteplade af Bronze med de for denne Tid karakteristiske Spiralornamenter, Dolk med Knap til Fæstet, 2 Armringe, 2 mindre Knapper, Brudstykker af en Nål samt Rester af en Kvast, tilhørende Bæltet. Endvidere Økser af forskellige Former, Fund af Bronzesegle fra Nygård, Kallerup Sogn. Fra Bronzealderens yngre Tid findes flere Gravudstyr. I dette Tidsrum brændtes den døde på Bål, hvorefter Asken opsamledes og hensattes i Lerkar, de såkaldte Urner, i en Høj i et lille stensat Gravkammer. Imellem eller ovenpå de brændte Ben finder man ofte Bronzegenstande fra Ligbålet eller nedlagt efter at Asken var opsamlet. Som typiske Genstande fra Mandsgrave fremkommer Sæt bestående af Syl, Barberkniv og Pincet, altså nærmest Toiletredskaber. Fra denne Tid fremkommer også en Række Sværd og Dolke af Bronze, af hvilke særlig bemærkes det smukke Sværd fra Nors med støbt Fæste.

Dels i disse to Skabe og dels ovenpå Samlingens øvrige Skabe er anbragt Urner fra forskellige Steder af Thy og V. Han Herred.

Skab Nr.11

Fund fra Jernalderen fra 500 f. Chr. til 1000 e. Chr. Fra dette Tidsrum foreligger der her fra Eggen mærkværdig få Fund, velsagtens fordi man ikke er

stødt på disse Fund i nogen større Udstrækning, da denne Tids Grave oftest er nedsænkede under Jordoverfladen. Fra Haven ved Tvorup Plantørbolig findes en Række Lerkar fra Grave. Endvidere et Fund fra Dragsbæk; det indeholdt 2 Lerkar, et kort Jernsværd, 1 Saks og en halvmånedannet Kniv; Fund fra Snedsted består af et Lerkar, et Bæger af Ler med Låg og en Skjoldkugle. Fra Øsløs Sogn foreligger Fund af forskellige Glasperler og Smågenstande af Jern og Bronze.

Skab Nr.12

indeholder Frøken Zangenbergs Samling, som blev købt af Musæet, og som omfatter hovedsagelig Fund fra Vendsyssel og Himmerlande. Se Årbog for 1911.

Foran Musæumsbygningen findes henlagt Kværnstene, Taphulsstene fra forskellige Afsnit af Oldtiden.

DEN KULTUPHISTOPISKE SAMLING.

Skab Nr. 13.

Over Skabet og på de to øverste Hylde: En Samling Pottemagerarbejde i sort Ler, de *såkaldte Jydepotter*, som tidligere benyttedes i Husholdningen, og hvis Fortræffelighed ikke noksom kan berømmes af gamle Folk Det er uvist om de er forfærdigede i Thy, sikkert er de indført ved Pottehandlere fra Midtjylland, ligesom mange af Han Herreds Krejlere fra deres Rejser også hjemførte de nyttige Kar, dels til eget Brug og dels vel også til Forhandling. Af Jydepotterne mærkes særlig de store *Lødgyder*, der benyttedes til Hjemmefarvning, og *Flødepotterne*, der på Siden er forsynede med Tud, samt Kanderne med Tud, hvori der lavedes Kaffe.

Af Jydepotter findes endvidere på 3. Hylde en bægerformet Underdel til en Tranlampe samt forskellige Lysestager. Af samme Materiale er også en *Kakkelpotte*. For c. 100 År siden var det ret almindeligt, at man hos Småårsfolk opmurede Kakkellovnen af Flintknolde, hvori der på Siderne og på Oversiden indmuredes de krukkeformede Kakkelpotter, der blev benyttede til mange Ting, til Tørring af Tøj, til at opvarme "Kakkelstene", som man, når de var varme, tog i Hænderne for at varme disse, når man kom ude fra Kulden. På den lille Hylde: Forskellige simple *Lamper*, *Pråseholdere*, *Vægholdere* samt *Fyrtønder* og *Fyrstål* i forskellige Udstyr og Størrelser. De større Fyrstål har været til Brug i Køkkenet, de mindre er Lomme fyrstål. På Skabets Rygside er anbragt en Række Lysesakse af Jern.

3. Hylde: Redskaber for Tilvirkning af kvindelig Husflid: "*Latpinde*", hvormed Lærredet udspiledes under Blegningen, *Syæsker*, udskårne og malede; på den ene læses: J. A. D. K. 1791;

endvidere ”Spjål” eller Båndvæv, hvormed man vævede Strømpebånd, Bændler og lignende. Islætten førtes igennem med Hånden og som Slagbord benyttede man enten en Finger eller et Stykke Træ, som man slog Tråden fast med. På den lille Hylde: *Syskruer, Silketene, Garnvinde* til at fastskruer på Bord, flere Sæt *Klunkepinde*, hvormed man virkede Snore, *Pibejern* med Bolte, *Gnidesten* af Glas, hvormed Sømfolden udjævnedes.

Forneden i Skabet: Værktøj til Tilvirkning af mandlig Husflid. *Låse* og *Nøgler* af forskellig Størrelse, *Åreladejern* med tilhørende Kølle, hvilke Redskaber enhver Landmand tidligere var i Besiddelse af og forstod at benytte, *Guldsmedstempler*, hvorover Guldsmeden formede Smykker og lignende, *Cliche* til Kattuntrykning, gammel *Tømmerøkse*, *Smeltedigel* o.s.v. Mærkelig er en *Håndten fra Agger*, der benyttedes til at spinde Tråden, hvoraf der lavedes Fiskegarn. Dette er en Arbejds metode, som sikkert kan føres tilbage til Oldtiden og som endnu i Mands Minde har været i Brug både i Agger og Harboøre. Endvidere findes et blyindfattet Vindue samt ”*Pukkelglas*”, norsk Kromglas, buklede Ruder, der var forholdvis billige i den Tid, da Glasset var dyrt; det indførtes fra Norge. På den lille Hylde: *Vægt* med Messingskåle, *Kornvægt*, forskellige Sæt *Vægtlodder* samt et *middelalderligt Vægtlod*, fundet ved Kloakudgravning på Store Torv i Thisted. ”*Pilklover*”, benyttet til Kløvning af Vidjer ved Kurvefletning, *Benspidser* til Splejdsning af Reb o.a.T.

Skab Nr.14.

Øverste Hylde: Forskelligt Husgeråd af Messing og Kobber.

2. Hylde: En Del Genstande til personligt Brug, som *Hovedvandsæg* af Træ, *Lommeure*, deriblandt et såkaldt ”*Koøje*”, *Tobaksdåse* af Messing, *Kalenderdåse*, *Spænder* til Sko, *Blækhuse* af Bly, *Briller* og *Brilleæsker*, *Oblater* med tilhørende Signet, hvormed Breve sammenklæbedes, *udskårne Æsker* til Barberværktøj. Af andre Genstande findes en Samling *Tinsager*, en lille Klokke med Indskrift: Sit nomen Domini Benedictus. Den store Klokke er fra Vesløsgård, hvor den benyttedes som Gårdklokke og rimeligvis kommet til Egnen ved en Stranding. Den bærer Indskriften : Gerrit Schimmel me fecit daventria 1669 dvs.: Gerhard Schimmel støbte mig i Daventry 1669. Endvidere ses en ”*Tordensten*”, d.v.s. en Økse af Flint, som man flere Steder i Thy nedgravede under Husets Dørtærskel som Værn mod Lynnedslag, denne er fra Østerild.

3. Hylde: Våben af forskellig Slags. *Gevær* og *Lædertøj* fra Thisted Borgervæbning, *Bøsse med Flintlås*, *Pistoler*, *Sabler*, forskellige *Krudthorn*, dels af Tin og dels af Ben, Smukt udskårne, *Feltflasker*. Fra Sjørring Sø foreligger 3 *Økseblade* af middelalderlige Former samt en *Partisan*.

Forneden i Skabet: Udvalg af de mange forskellige gamle Bøger, som Musæet efterhånden er kommet i Besiddelse af. Særlig lægges Mærke til et Eksplr. af *Frederik den 2.s Bibel*, trykt 1589.

Skab Nr.15

Klædningsstykker og Dele af Dragter. Af den gamle thylandske Mandsdragt findes den røde *Toplue*, *Vest* og ”*Manskettes Knæbukser*”. Af Kvindedragten lægges Mærke til den *høje Hat*, der engang var i Brug i Egnen, og som bæres over det smukke pibede *Hovedsæt*, hvoraf der findes et Par gode Prøver. *Stokke med Sølvbeslag*, *Kamme* o.s.v.

Skab Nr.16 samt Tallerkenhylden.

Genstande af Glas, Porcellæn og Fajance samt nogle få Sølvgenstande. En Del af Fajancen er af engelsk Oprindelse og vistnok hjembragt ved Søfolk eller indkommet ved Strandinger. Om den tidligere livlige Forbindelse med Norge gennem Skudehandelen minder to af den Række Tinfade, som er anbragt over Skabet, idet disse bærer norske Navne.

Af andre Genstande mærkes et stort *Dobbeltskab* i Rokokostil med Billeder af en Mand og Kvinde på Dørene, fra Grurup. Det bærer Bogstaverne

N. C. S.	M. P. D.
K.	Sk.
1766	

På dette Skab er anbragt forskellige mindre *Kister*, *Kasser* og *Vognskrin*. Man lægger særlig Mærke til den mindre halvrunde Kiste, overtrukket med Læder og beslæet med Messingplader for Enderne; den er fra Vesløs og har været benyttet af Studeprangere, der i den hjemførte de blanke Specier for Studene, som solgtes på de holstenske Markeder. På Væggen hænger 2 *Døre fra en Alkove, Årstal 1788*, og en Række *Manglefjæ1*, dels malede og dels udskårne. Rækken fortsættes på Pillen mellem Skab 13 og 14, hvor Musæets ældste Manglefjæl (defekt) findes. Den bærer Bogstaverne M. L. D. A. og Årstallet 1626. I Stedet for at rulle Tøjet benyttede man tidligere den Fremgangsmåde, at det vikledes om en rund Stok, en ”*Mangletrille*” og derpå rullede på et Bord ved Hjælp af *Manglefjælen*, der hyppig var en Kærestegave. Det samme var Tilfældet med *Banketærsklen*, hvormed Tøjet bankedes under Vasken. På samme Pille hænger endvidere *Bismere af Træ*, også kaldet ”holstensk Vægte”, *Lyseholdere af Jærn* samt *Halsringen fra Gabestokken* fra Tilsted Kirke.

Mellem Vinduet og Skab 13 er anbragt Forsiden af et mindre Skab i Renecansesstil. Det fandtes indmuret i en Gård i Frøstrup, hvor det har siddet siden Gården kom i Giverens Slægts Besiddelse c. 1770. Der fortælles om det, at det har været der siden Svenskekrigenes Tid, hvilket Skabets Alder altså heller ikke modsiger. Sagnet fortæller, at da

Svenskerne 1658 kom til Gården tog de Skabet ned i den Tanke, at det indeholdt Penge og Kostbarheder. Et Stykke Syd for Gården brød de det op, og Mærkerne af Beskadigelserne ses endnu på Låseskiltene. Om de fandt de søgte Værdier vides ikke, men Ejeren fandt siden Skabet i et Kær og bragte det tilbage til Gården.

Over Skab 14 findes Byens og Borgervæbningens Trommer begge med Byens Våben, samt en "Hat" af Kobber antagelig benyttet ved Brændevinsbrænding. Over Døren: jærnbeklædt Trækist². På dens Låg læses Årstallet 1768 og på Forsiden: "Thisted Købstads Kæmnerkasse".

Den store Himmelseng med Omhæng er fra Damsgård, Sønderhå Sogn, men stammer formentlig fra Irup. Ved Siden af denne findes en stor Egetræs Standkiste; på Vinduespillerne hænger Sengevarmere og to mindre Ure. På den modsatte Side af Hovedindgangen en Brevkiste af Jern, der både indvendig og udvendig er forsynet med mægtige Låse; den er fra en gammel Købmandsgård i Thisted. Ved Vinduet et Spinnet ligeledes fra Thisted samt et Stueur udført af Chresten Hede, en bekendt Stueurmager fra Thy. Skiven er mærket: Nr. 12. Musæet er i Besiddelse af en Skive, der har tilhørt et Ur, forfærdiget af samme Mester; det bærer Nr. 234.

Lysekronen af Glas er fra Thisted Rådhus. Det gamle Glarmesterskilt hængte i mange År ude i Nørregade, hvortil det var kommet fra Ålborg. Det bærer Årstallet i 1768 indridset. Endvidere findes en Alterskranke mrkt. 1723 fra Ørum Kirke; den er overmalet, men i Midten ses et Våbenskjold i hvis Felter en Klokke og en Gedde: endvidere læses i et kronet Navnetræk Bogstaverne A. G. D. og H. V. K. Ørum Kirke ejedes på denne Tid af Charlotte Amalie f. Gedde, Enke efter Henrik Klingenberg, der døde 1716. Det er altså deres Våbenskjold og Navnetræk, som her findes afbildede.

Den gamle Doktorstol har tilhørt den bekendte Benbrudslæge Stine Kusk i Nors.

På Væggene findes hist og her anbragt en Del Billeder, tildels af nu forsvundne Partier af Thisted og af thylandske Herregårde. Pladsmangel forhindrer yderligere Ophængning af den righoldige Billedsamling.

På Trappegangen til Kælderen:

Genstande fra Thisted Bys gamle *Brandvæsen*. På Væggene Skilte for Brandsvende, Vandbærere, Reservemænd o.s.v. Standere for Redningskorpset, Tømmerne og Brandmandskabet. Standerne var fastgjort til Stænger, der endte med et Fanespyd; et sådant med Frederik d. 7.s kronede Navnetræk ses midt for Trappen, hvor en mindre Sprøjte er anbragt, samt Håndsprøjte og Brandspande af Læder og Halm.

Kælderrummene:

Model af en *Håndkværn* med Sten; Løberen er mærket A. 1752 C. B. I Vinduet henstår Stenene til en mindre Kværn, en såkaldt *Sennepskværn*. En Samling Spyd, hvis Stager er formede som Geværer, minder om Slavekrigen 1848, der også her på Egnen satte Sindene i Bevægelse.

På samme Væg er anbragt Vaffel- og Bakkelsejærn samt "Gode Råd"-Jærn; de sidste brugtes til Bagning af "Gode Råd", ganske tynde Kager, der, medens de endnu var varme, rullede til Kræmmerhuse, og som tidligere sammen med en Snaps var den første Velkomst, der modtog fremmede i et Bondehjem. Ristene benyttedes til Stegning af Sild og Lammehoveder.

Af gamle Landbrugsredskaber findes en *Træplov*, *Skovl* af Træ, *Skovlblad* af Træ, beslået med et Skær af Jærn, *Grebe* af Træ, udskårne *Stavtræer* til Stude og Heste; de anbragtes på Sivpuder. *Segl*, væsentlig benyttede ved Rapshøsten, *Bidsler* af forskellige Former og *Størrelser*. *Håndten* og *Selvinde*, hvormed man tidligere tilvirkede Reb dels af Hamp og optrævlet Tovværk, man fik ved Strandingsauktionerne, men undertiden også af Heste- og Kreaturhår.

I Døråbningen er ophængt en Tavle, hvorpå man på Landet noterede Arbejdet, der skulde udføres i Ugens Løb, derfor mangler Søndagen. På Hylder findes anbragt *Bradepander* af Kobber, en af disse har tilhørt en Kogekone, der i sin Tid var meget efterspurgt på Landet, når der skulde være Gilde; endvidere *Ølkander*, *Lejler* o.s.v.

Som et Minde om Høravlen, der i sin Tid dreves i ret udstrakt Målestok i Thy og Han Herred, findes *Hørbryder*, *Hegler* og en *Skagehånd*; mærkeligt nok synes Skagefoden at være fuldstændigt forsvundet fra Egnen.

I Kælderen findes endvidere Musæets Samling af gamle *Bilæggerovne* og *Ovnplader*. Den i det forreste Rum op stillede Ovn bærer Årstallet 1674. På Forpladen ses en Fremstilling af en svævende Due, hvorunder en Mand med to Tavler, på hvert et Hjerte; endvidere ses en knælende Kvinde, der lægger højre Hånd på en Slags Pult, hvorpå der ligger en Bog, i venstre Hånd holder hun et Hjerte. Indskrift: See, her ofrer Sielen Gud sit Hjerte. På Sidepladen ses en Kristusfigur med Krone og Septer i et Hjerte. Indskriften over Billedet er: Jesus er vor Hiertes Konge, og under Billedet: Være snilde som Slanger, enfoldige som Duer, samt en Fremstilling af Slanger og Duer. Ovnen er af norsk Oprindelse, men Fabrikationsstedet er ukendt. Fra et Jærnværk i Harzen er derimod ganske sikkert Plader af en anden Ovn, der på Forpladen har en Afbildning af en gående Kvinde med en Hund ved sine Fødder. Indskriften er Patientia 1634; Patientia betyder Tålmod. På Sidepladerne ses et Billede af Jesus og den samaritanske Kvinde med Indskrift: Von d. Frowlein von Samaria, Joh. 4.

Uden at komme nærmere ind på de øvrige Plader skal dog gøres opmærksom på Musæets ældste, der er anbragt på Væggen; den har en større Billedfremstilling med Indskrift: VOM . REICHEN . MAN . VND . ARMEN . LASERVZ . LUCÆ . 16. Den er af tysk Fabrikat og Dragterne peger hen på det 16. Århundredes Slutning.

Tre Etageovne fra yngre Tid er ikke opstillede. Endvidere findes en gammel Bogtrykpresse. På denne blev Thisted ældste Avis, den nuværende Thisted Amts Avis, i sin Tid trykt; den havde oprindelig Navnet. Den nordcimbriske Tilskuer.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1917, side 96-109.)